

KECSKEMÉTI LAPOK

(KECSKEMÉTI FRISS ÚJSÁG)

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

A szerkesztésért felelős: Hoffmayer János.

Teljesítmény: 141.

Lapkiadósság: a Nyomdászszövetkezéssel.

U 9.

U 9. járja a vizek mélyét s keskeny hasában husz-huszonöt tengerész szorong egymás mellett. Amit beszínik: petróleum, amit hallanak: pokoli zurróság, amit látnak: sötétség, amit éreznek: kábulat, amit visznek: halál. U 9. torpedót vet s a víz színéről hirtelen féloldalt hajol s tíz perc alatt elsüllyed egy büszke angol cirkáló. Egy negyedóra múlva még egy. S még egy negyedóra múlva megint egy.

U 9. járja a vizek mélyét s van egy kis kürtöje: ezen át lélekzik s mellette üveglencse és néhány prizma: ezzel lát. Az emberek csak egyenként tudnak kikukkantani rajta, — mint némely tengeri halak: ki tudja dugni s vissza tudja huzni a szemét. U 9. jár a vizek mélyében, mialatt a vizek hátán ott terpszekedik a világ legnagyobb flottája. Mintha a szunyog surranna el a lábak alatt, mialatt az ökörsorda legel. Milyen bosszuság, — milyen szégyen az angol flotta számára! S milyen veszedelem!

Az angol flotta több száz éves, a német flotta negyven esztendő. Az angol flotta sokszor akkora, mint a német s vele dolgozik a francia flotta, mely nagyobb, mint a német. A számítás ez is volt: neki a német flottának — s ha ez, mialatt elpusztul, ugyanannyit ránt magával a halálba, mint ahány hajóval pusztul: még mindig nagyszerű hajóhada marad az angolnak s tetemes a franciának, míg a német meztelen partokkal áll a világban. Így számított az angol, de az U 9. torpedót lőtt e számításba. A német flotta okosan megbuvík védett helyeken, — de kiküldi a halálmegvető kis U-hajókat. U 9. torpedót vet: s a büszke Pathfinder cirkáló megfullad. U 9. torpedókat vet s a büszke Aboukir, Hocque és Cressy cirkálók elmerülnek. U 9. ura a tenger mélyének s ezzel a tenger színének is. A hatalmas angol flotta rémült tehetlenséggel nézi.

A német a levegőnek ura, mondja a nagy Wells s ura a tenger mélyének. Hogyan? mivel? — A német ember lassu, darabos és nehézkes, — de a német gép jó. A nagyszerű fürge francia légtornászok lefordulnak a levegőből az ő bukfencre szabott repülőgépeikkel. A német repül az övéivel, meg testes lég-hajóival és bombát vet és földéret s a tüzérségnek célpontot mutat velük. S a tüzérség nem csodákat mivel, hanem talál. — Talál, mert a német tüzérség csak találhat. Száz percent Treffer, ez nem véletlen, nem isteni művészet és nem ördögi csuda. Ez természetes. Logikus következése a német szorgalomnak, lelkiismeretességnek és kötelességtudásnak.

A hetvenedik háborút — példabeszéd szerint — a porosz iskolames-ter nyerte meg, a mostani háboruban a német mérnök rombolja az évszázados angol flottát. Mind a kettő a szorgalmat és a dologhoz való hozzáértést jelenti, a kötelességtudásnak azt a maximumát, ami már szinte felsőbb erény, és ebből a szorgalomból gyönyörű vi-

rágként az ötletesség is kivirágzott. A német mérnök ma már nemcsak pontosabb, hanem ötletesebb is a franciánál és az angolnál. Ezt hirdetik a levegő magasságában rajzó repülőgépek és a tenger legalsó áramlataiban sikló U hajók. A német mérnök a legelső a világon és ezt a tanulságot tegyik el magunknak a háboru utánra is.

Szerbia megfenyítése.

A felszabadított Szerémség.

(A K. L. eredeti távirata.)

Eszék, szept. 24. Szerémségbe már teljesen mentesítve van a szerbek betörésétől és garázdálkodásától. Mitrovica, Jarak, Batajnica, Opazua és Ujpszua ma már alig mutatják valami nyomát is a szerb betöréseknek. A lakosság mindenütt visszatért a falfalba és folytatja a polgári munkát. A közigazgatás is mindenütt helyén van. Kint a mezőkön még látszik ugyan a nyoma annak, hogy erre jártak a szerbek. Földturások, lövészárkok, frissen hantolt sírok jelzik a két hét előtti csatateret. Sok parasztnak marháját hajtották el és ingó vagyonát lopták el. Meg kell állapítani, hogy ezeket a garázdaságokat nem a rendes szerb sorkatonaság követte el, hanem a komitácók, éppen úgy, ahogy meg lehet állapítani azt is, hogy a szerb katonaság emberélesen bánik a foglyokkal, úgy ahogyan azt a nemzetközi jog megkívánja, csak a komitácók vétkeznek az emberiség ellen. Jelenthetjük azt is, hogy a horvát országos kormány mindenütt készpénzzel fogja kártalanítani az ártatlanul kárt szenvedett polgári lakosságot. Hideghétyi szerémségi főispán, aki most kormánybiztos szemleuton járja be azokat a vidékeket, ahol harc pusztított, hogy jelentést tehessen az országos kormánynak a kártérítés ügyében. Ugyancsak a kártérítés ügyében tanácskozik Budapestten Skerlecz Iván báró bán a miniszterelnökkel.

Hadba mennek a lelkesek.

(A K. L. eredeti távirata.)

Debrecen, szeptember 25. A múlt héten Balthazár Dezső református püspök előtt negyven fiatal, most vizsgázott református lelkész jelent meg, akik kijelentették, hogy ha a haza érdeke úgy kívánja, ők nem akarnak a törvényes szolgálati mentességgel élni, hanem mindannyian lelkesülten fognak beállni katonának. A nemes példa lelkesedésre készítette Debrecen polgárait, akik lampionos felvonulást rendeztek a püspök és a hadbaktársuló lelkészek tiszteletére. Nemsokára megalakul a kálmánista ifjú lelkészek légiója, amelynek számát már eddig is több mint ötszáz főnyire becsülik.

Eddigi veszteségeink.

Bécs, szept. 24. Az 1—15 veszteségi listákból kitűnik, hogy eddig 15.840 halottunk és sebesültünk van. Ebből 269 tiszt és 2410 közlegény halott.

A szerb kijózanodás.

(A K. L. eredeti távirata.)

Bécs, szept. 24. A Neues Wiener Tagblatt beszámol arról, hogy a szerb hadsereg helyzete egyre súlyosodik: a kolera nap-nap után egyre több áldozatot szed, a macedón bandák zavargással megnehezítik a bevittelt érzékeny módon és a cár ma époly messzire van szávamenti hűbéreseitől, mint a marnatei franciáktól. Most a kijózanodás, mint Párisban — Belgrádban is egyre teljesebb lesz.

A szerbek útja Oroszország felé.

Egy Orsováról Debrecenbe érkezett utas tegnap elmondotta, hogy a Timok-hadosztály vitéz katonáinak holttestével tele van a Duna medre. A szerb katonák hullái így jutnak el Oroszországba, ahová mindig vágyva-vágytak. A merész szerbeket, akik életükkel fizették meg hadvezetőségük elbizakodott tervét, tudvalevően ké héttel ezelőtt csapataink beszorították a Szávába. A holttestek a Szávából a Dunába kerültek, amely most lassan hőmpolygati a hullákat a Fekete-tenger felé.

Törökország

erélyes föllépése a görög kormánynál.

Konstantinápoly, szept. 24. A Tanin szerint a porta elhatározta, hogy még egy utolsó lépést tesz, miután Athénben tett ismételt lépései, amelyeket a Macedóniából távollevő mohamedánok jajaianak a görög hatóságok által való lefoglalása ellen tett, eredménytelenek maradtak. Ha e lépés határozott időn belül nem vezetne eredményhez, a porta represszáliákhoz nyul.

Az oroszok visszaélnék a vörös keresztrel.

(A K. L. eredeti távirata.)

Berlin, szeptember 24. Hogy mennyire visszaélnék az oroszok a Vöröskereszt jelvényével, azt a következő eset mutatja: Pár nappal ezelőtt egy német tiszt huszonegy főnyi legénységével egy orosz katonai vonatot tartóztatott föl és foglalt el. Valamennyi kocsiján a vonatnak a Vöröskereszt jelvénye volt látható. A vonaton azonban, mint ahogy a vizsgálat bebizonyította, nem beteg és nem kötszer volt, hanem lőszer. (Bud. Tud.)

Franciaország összeomlása.

A döntő csata Párisért.

A K. L. tudósítójának távirata.

A »M. T. L.« jelenti Berlinből:

A vezérkar közli: A nagy főhadiszállásról jelenik szeptember 23-án este 9 órai kelettel:

A német nyugati hadsereg jobbszárnyán az Oise-n túl áll a harc A franciák átkarolási kísérlete eredménytelen volt.

Kelet felé az Argonne erdőig ma nem voltak nagyobb harcok. Az Argonnetől keletre fekvő Varenest a mai nap folyamán bevették. A támadás előhaladásban van.

A Verduntól délre fekvő záróerődök ellen támadó seregrészek győzelmesen verték vissza Verdumból a Maason át a Touból intézett ellentámadásokat és hadifoglyokat ejtettek, gépfegyvereket és ágyukat zsákmányoltak.

A nehéz tüzérség látható eredménnyel kezdte meg a tüzelést Troyon, Les Paroches, Camp des Romains és a Lyonville záróerődök ellen. Francia-Lotharingában és az elzási határon francia előcsapatokat egyes helyeken visszavertünk.

Valóságos döntés még sehol sem történt.

Belgiumból és a keleti harctérről semmi új hír sincsen.

Siralom Angliában.

Berlin, szept. 25. Egy rotterdami lap jelentése szerint Londonban minden pillanatban várják Churchill tengerészeti miniszter lemondását. A lakosság azt kívánja, hogy ne csak Tonbridge tengernagyot, a Középtengeri flotta parancsnokát vonják felelőségre, hanem a nagy Északi-tengeri hajóhad parancsnokát is, akiknek tehetetlensége és hibái sokkal nagyobbak.

A vezető angol munkáslap azt követeli, hogy az egész miniszteriumot helyezték vád alá. Ezt már egyébként a háboruban való szerepe miatt is megérdemelte. A háború már magában is népszerűtlen volt, — most pedig egyenesen gyűlöletes és gyűlölet azok ellen fog fordulni, akik provokálták.

Franciaország pénzügyi válsága.

A K. L. eredeti távirata.

Páris, szept. 24. (Berlinen át.) A Credit Lyonnais a kormány rendeletére felfüggesztette a holnap esedékes félévi részosztalék kifizetését.

Leszámolás Oroszországgal.

A pétervári forradalmárok.

Szofia, szept. 24. Ideérkezett jelentések szerint az oroszok keletporoszországi teljes összetöréséhez az is hozzájárult, hogy itt operált orosz csapatoknak és tiszteknek legnagyobb része a pétervári kerületből került ki és át van hatva forradalmi eszméktől. A legtöbb tiszt ki is jelentette, hogy nem járul hozzá a cárizmus és despotizmus erősítéséhez.

Witte Oroszország sulyos helyzetéről.

(A K. L. eredeti távirata.)

Frankfurt, szept. 24. A Frankfurter Zeitung jelenti: A »Reichs« szerint Witte gróf fogadta az odesszai hírlapírókat és beszélgetett velük Oroszország helyzetéről a mostani háborúban. A cár birodalmának ez a legtisztább ítélőképességű államférfia kijelentette, hogy nem kell Oroszország erejét túlbecsülni. A háború még sok meglepetést hozhat felszínre, mert az ellenség igen hatalmas. A helyzet rendkívül komoly. Nem szabad hamis reményekkel áldatni magunkat és a néppel nem szabad valótlan győzelmi híreket közölni. A hírlapírók tegyenek meg mindent, hogy előkészítsék a lakosságot az esetleg bekövetkező sulyos vereségekre.

A franciaországi nagy csata.

A K. L. tudósítójának távirata.

Berlin, szept. 24. A Lokalzeiger haditudósítója a nyugati harctérről a következőket jelenti:

Csapataink az általuk elfoglalt állásokat rendíthetetlen erővel és győzelmesen tartják megszállva és vaskarokkal szorítjuk az ellenséget. A franciák erélyes áttörési kísérleteit győzelmesen visszavertük és további ilyen kísérletek immár lehetetlenekké váltak.

A döntő csaták már közelednek, ámde ezekben a gigászi harcokban még előbb idő kell hozzá, hogy megérleljenek.

Veszteségeink ezekben a csatákban és ütközetekben bizony fölülte sulyosak, ámde az ellenség veszteségei még nagyobbak és tetemesebbek. A győzelembe vetett jogos hit a miénk. — Ezt biztosítja a foglyok nagy száma, kiket szombaton és vasárnap Reims környékéről hoztak.

Olasz vélemény a párisi csatáról.

(A K. L. eredeti távirata.)

Milanó, szept. 25. A »Corriera della Sera« jelenti Párisból: A tíz nap óta tartó csata már valósággal ostrom jellegét ölti magára. Lehet, hogy nemsokára híre jön, hogy a védvonalon oly nagy rész támad, amely az ellenállást az egész vonalon lehetetlenné fogja tenni.

Leszámolás Angliával.

(A K. L. eredeti távirata.)

Bécs, szeptember 24. A Neue Freie Presse szerint ez a háború csupán verparaztás lenne, ha Németországnak és a monarchiának Angliával való leszámolása nem válnék tökéletessé. Még nem mult el az a harag, amelyet a brit diplomáciának az annexió idején való üzelmel és a balkáni népek lázítása okoztak. A német népet Anglia nem tolhatja félre. A Zeit azt írja, hogy a németek megmaradtak annál a taktikánál, hogy az ellenséget vakmerő támadásokkal meglepik. Ezzel érzékenyen megtorolják a kereskedelmükön és a tengeri forgalmukon Anglia részéről okozott károkat és az angol flottának a német gyarmatokban elért olcsó sikereit.

Hindenburg újabb nagy győzelme.

Napiparancs a diadalról.

(A K. L. eredeti távirata.)

Berlin, szept. 25. A Wolf-űgyönökség jelenti: A keleti sereg főparancsnoka, Hindenburg tábornok ma a VIII. hadsereg katonáihoz a következő napiparancsot intézte:

Uj babérokat övezetek zászlóitok köré. Két napos csatában a Mazuri tavaknál és több napon át tartó kíméletlen üldözés közben Littauenen keresztül, messze túl az orosz határon, nemcsak megvertétek a két Kelet-Poroszországba betört ellenséges hadsereg utolsóját, amely a 2., 3., 4., 20., 22. hadtestekből, valamint a 3. szibériai hadtestből, az I. és V. lövészhírből, az 53., 54., 56., 57., 72. V. tartalék-hadosztályból és az 1. és 2. gárda-lovashadosztályból álló Vilna-hadsereg volt, hanem le is típtörtök azt. Eddig több zászlót, körülbelül harmincezer meg nem sebesült foglyot, legalább százötven ágyút, gépfegyvert, lőszerosztagokat és számos hadijárművet számoltunk össze a nagy kiterjedésű csatamezőn. A hadizsákmány mennyisége azonban még mindig növekedik.

A ti harci készségeteknek, bámulatra méltó menetelési eredményeiteknek és ragyogó bátorságotoknak köszönhető mindez. Tisztelet legyenen érte Istennek. Velünk lesz továbbra is.

Éljen Öfelsége a császár és király.

A sieniai hídfőnél.

(A K. L. eredeti távirata.)

Krakó, szept. 25. A »Novo Reforma« a sieniai hídfőnél lefolyt ütközetéről a következőket jelenti: A mi részünkhöz három zászlóalj gyalogság volt három üteggel és valami lovaszággal. Orosz részről két hadtest vonult fel nehéz tüzérséggel. Frontunkat a lehetőségig kiszélesítettük, hogy néhány ezred jelenlétét markirozzuk és három napig tartottuk magunkat csekélyebb veszteségek mellett az orosz tulerő ellenére. Amint az orosz nehéz tüzérség közeledett, fokozatosan visszamentünk a fahídon és két kilométernyi távolságban állottunk fel egy erdő által igen jól védett helyzetben. Az oroszok csakhamar követtek bennünket, előbb lovaság, majd ütegek és végül egy zászlóalj gyalogság. Nemsokára ezután az általunk aláknázott hid rettenetes robajjal a levegőbe röppült. Ahány orosz csak volt a hídon és a hid mellett, az mind odaveszett. Egyidejűleg gépfegyvereink is tüzelni kezdtek és a hídon már áthaladt oroszok közül csak kevesen menekültek meg.

A moratórium.

Az időről-időre meginduló moratórium-rendeletek a gazdasági élet számos vonatkozásaiban jogbiztonságot és nyugalmat teremtettek a világháború által felborított európai helyzetben. — Mikor a keresőképes lakosság legértékesebb része fegyverben áll és az itthonmaradottak is ezernyi válsággal küzdenek, a méltányosság legegyszerűbb követelése, hogy a multból eredő semmiféle kötelezettség ne teljesíttessék. Különösen ne azok, amelyeknek teljesítése első sorban a háborús fejlemények és a békés kibontakozás eshetőségeitől függenek. Egyre sürűbben hangzik fel a kívánság, hogy a kormány a gazdasági élet egész területén biztosítsa a nyugalmat, ami csakis úgy történhet, ha a moratóriumot nem időről-időre, hónapról-hónapra, hanem egységesen, minden kötelezettségre kiterjesztően állapítja meg.

A kereskedők teli vannak gondal és bajjal, közeledik november 1-je, a boltberek fizetésének napja, egzisztenciák ezrei sötét válságok küszöbére kerülnek. Gazdasági életünk zavartalan nyugalma és rendezettsége tehát immár parancsolóan követeli, hogy a moratórium egységes, javítgatást nem tűrő megállapításával, amelynek legalább is a leszerelés napjáig kell kihatnia, a jogbiztonság érzetét a lehető legteljesebb mértékben teremtsék meg és fokozza fel. Különös és igen sok kritikára ad almat, hogy míg a szervezett nagytőke, nagyipar és nagyvállalkozás folyton újabb és újabb megszorításokat keres és alkalmakat szimatol, addig senkinek nem jutott eszébe, hogy akár a közép- és kiskereskedők, akár az iparosok és kereskedelmi alkalmazottak, akár az értelmiségi osztályhoz tartozók érdekeit megértően és szeretettel karolja fel.

A nemzeti élet e sulyos napokban a sokak vállára nehezedik, ők a tartóoszlopok és nem azok a kevesek, akiknek érdekeit amugy is a törvények áttörhetlen vasgyűrűje óvja és védi.

A nyugalom és az élet biztos tudata a vagyonosok körében egy pillanatra sem rendült meg. És nem hallottunk róla, hogy azoknak a hatalmas érdekképviseleteknek a vezetői, amelyek egyre új és új formulákon, nüanszokon és megszorításokon törik a fejüket, bármi

nélkülözést is szenvednének. Ellenben a sóhajok felhőjévé dagad azoknak keserve és panasza, akiknek vékony egzisztenciáját a legsúlyosabban fenyegeti a mostani gazdasági állapot, amelynek békeessége tűrése, sőt hű szolgálása mindenkinek hazafias, szent kötelessége.

Ha segítőkésre van szükség, ezeknek jobbát keressük és ragadjuk meg, ezek szorulnak gyámolításra, támogatásra, a terhek könnyítésére. Mert nem adott az isten mindenkinek értékpapírt és folyószámlát.

Hadifoglyok sorsa

a nemzetközi egyezmények szerint.

Mint háborus híreink közt olvasható, az ellenséges államok közt kezdik már a humanizmus aranyhidját, noha csak igen keskeny léccént, megépíteni. Az első léc: a hadifoglyok-lisák kicserélése. Ez a tény ad most aktualitást a hadifoglyokról való nemzetközi intézkedések ismertetésének.

A hadifoglyokkal való bánásmódról névbe a legelső határozmányokat az a szerződés tartalmazza, amelyet I. Lipót XIV-ik Lajossal 1692. május 2-án kötött. E szerint a hadifoglyokkal emberségesen kell bánni, nekik naponta egy adag kenyert kell adni, fekszalmájukat pedig minden nyolcadik napon föl kell ujtani. A foglyokat a hadviselő felek szám- és rangfokozat szerint kéthetenként kicserélték. Az olyan foglyokért, akik helyett az ellenfél nem tudott egyenértékű csereszemélyt adni, váltságdíjat fizet-melynek nagyságát az illető hadifogly jövődelmének megfelelően szabták meg.

A törökkel szemben ez a megállapodás nem volt érvényes s tényleg a törökök az élve kezükbe került ellenséget abban az időben még rabszolga gyanánt hurcolták el s bocsátották áruba. A törökök csak a magasrangú foglyokat kímélték, akiért busás váltságdíjat reméltek.

A hadifoglyokra vonatkozó jelenlegi megállapodások a párisi tengerjogi deklarációban (1856), a genfi (1864) és szentpétervári (1868) egyezményekben, főleg pedig az 1874. évi brüsszeli konferencia határozmányában gyökeredzenek. A brüsszeli tanácskozáson Oroszország meghívására az összes európai államok diplomáciai és katonai kiküldöttjei részt vettek. A konferencia egyik főmegállapítása volt az, hogy az európai kontinens keresztény államai régtől fogva elítélik olyan harceszközök alkalmazását, amelyek a hadicél elérésére nem okvetlenül szükségesek és amelyek ellentétben vannak a lovagias hadiszokásokkal.

A lovagiasággal ellenkezik az is, ha olyan ellenség ellen használjuk fegyvereinket, aki gyecelemlre megadta magát.

A nagy csatákban mindig előfordultak s ezután is elő fognak fordulni olyan esetek, amelyekben egyes csapatrészek, sőt amint most tapasztaljuk, nagy seregtestek, több hadtest is olyan szorult helyzetbe kerül, az ellenség annyira körülveszi, hogy a visszavonulás lehetetlen, a további küzdelem pedig a kedvezőtlen körülmények közt levő csapatlemészároltatásával volna egyenlő.

Ilyenkor előáll a kénytelenség, megadni magukat az ellenségnek. A megadásra való hajlandóságot fehér zászló kitézése jelzi. Erre a küzdelmet egyelőre beszüntetik és mindenekelőtt megtörténik a fegyverletétel, ami első és főfeltetele minden harcbeszüntetésnek. A lefegyverzett hadsereget most már a győztesnek aránylag kisebb fegyveres csapatai, kisebb osztagok is, — megfelelő biztonság mellett kísérhetik a hátrább fekvő hadtápkörletbe, ahol annak őrzete és elszállásolása a hadtápvézerparancsnokságnak képezi további feladatát.

Az anyaországba érkezett hadifoglyok nem büntetésből elfogott emberek s így velük nem is gonosztevékhöz méltó módon, hanem lovagiasan kell bánni. A győztes ellenfél joga főleg arra terjed ki, hogy a hadifoglyokat a hadjáratban való további részvételétől a foglyoknak őrzet alatt való

tartásával visszatartsa. Csak a tiszték járhatnak szabadon, ha becsületszavukat adják arra, hogy a szökést meg nem kísérik.

A hadifoglyok eltartásának költségeit a győztes fél fedezi, de a békekötés után az ellenfélén hajtja be. Ezen költségek részbeni letörlesztése céljából a hadifoglyok megfelelő munkák végzésére is alkalmazhatók.

Sebesültek és hadbavonultak családtagjai.

— Levél a szerkesztőséghez. —

Ez az őszinte szó tulajdonképpen nem főlünk származik. Az ugynevezett »legmagasabb illetékes« körök nyílt őszinteséggel kimondják és hirdetik, hogy az, amit a közönség a háboru szenvedőitől eddig tett, alig jöhet számba. Szerintük az eddigi eredmény csak egy csepp a tengerben. Ha gondos figyelemmel vizsgáljuk az adakozók névsorát, meg lehet állapítani azt is, hogy az alsóbb, szegényebb néposztályok aránylag sokkal többet tettek, mint a gazdagok, mert ha egyik-másik millióm adott is pár ezer koronát, még mindig távolról sem adott annyit, mint az a szegény asszony, aki a keservesen megtakarított husz filléréjét adta oda.

A hirlapok naponta közlik az adakozók névjegyzékét. Érdekes megfigyelni, hogy minél hosszabb az adakozók névsora, annál kisebb a végösszeg. A tehetős gazdag emberek nem látják magukat eléggé kiemelve, mondjuk eléggé reklámozva, ha nevük egy hosszú névsorban fordul elő. Minden nagyobb adakozó külön kis cikket óhajtana. A hirlapok ennek az érthető és megbocsájtatható emberi hiúságnak is szívesen eleget tettek és tesznek a szent cél érdekében — de eredmény még sincs.

Azok a legnagyobb intéző körök többet vártak és ismértük be, hogy joggal vártak többet. A sikertelenség okát abban találják, hogy a hadba vonultak és sebesültek támogatását jótékonyágnak, nagylelkűségnek fogták fel, holott ez a gazdagoknak elemi kötelessége.

A jótékonyág ott kezdődik, ahol valaki a kötelességen felül tesz vaiamit.

A mi viszonyainkra alkalmazva a fenti elvéket megállapíthatjuk azt, hogy városunk lakosai eddig eleget tettek kötelességüknek. Da csak kötelességüknek. Igaz ugyan, hogy az adakozások terén jóval mögötte maradtunk néhány nagyobb védéki városnak. Ennek okát azonban mi nem lakosaink szűkeklőségében, hanem abban találjuk, hogy maig senkinek sem volt és nem is lehetett fogalma arról, hogy tulajdonképpen mily nagy lesz a szükséglet. Ma már látjuk, hogy csak elenyészőn csekély összeg áll rendelkezésére a segélyező bizottságnak. Nagyon csekély az, amit a szegény sebesültekért tetünk és teszünk. Igaz, vannak szép számmal, akik áldozatot hoznak, de ezek épen nem a gazdag emberek. Nincs senkinek se joga bárkit is jótékonyág gyakorlására kényszeríteni, de mindenkinek kötelessége mindenkit kötelességei teljesítésére szorítani.

Nézzük a nagyváradiak hazafias áldozatkészségét, ahol hadsegélyző bizottság hirlapilag kéri a közönséget, hogy fehérneműt ne küldjön többet, mert Isten mentse meg hazánkat attól, hogy a meglévő fehérneműket fel lehessen mind használni, akkor bizony nem igen lehetünk büszkéek az itt elért eredményre.

Az állam mindent megtesz — amit korlátolt eszközeivel megtehet. De amit az állam nem képes megtenni, azt a társadalom köteles pótolni. Eleinte pótolta is, de ezután is pótolnia kell. A szükséglet nagy. Jóval nagyobb, mint ahogy a háboru kezdetén gondolhattuk. Ujra és jóval fokozottabb mértékben kell tehát kezdeni a kötelességek teljesítését. Adakozzatok tehát, gyámolítások, gondozatok, ápoljatók, vigasztalatók, gyógyítások sebesülteinket, vitézeinket, hőseinket, akik mindnyájunkért szenvednek ugyan, de akik életükkel, egészségükkel, testi épségükkel első sorban mégis a gazdagok vagyonát védtek és védig meg!

Csak a Kecskeméti Lapok ad teljes tudósítást a háborúról!

Aranyat-vasért.

Ez a cím egy nemes jótékonyági akciót jelent, amelynek eszméje királyunk unokájától, népszerű magyar királyi hercegünknek Józsefnek, feleségétől, Augustza királyi hercegnőtől származik. Ő volt az, aki kiadta a jelszót, hogy nem szabad engedni, hogy a harcmezőn hazánkért és éretünk küzdő és vérező vitézeink itthon maradt családjai csak egy percig is szűköt lássanak, nélkülözzenek, hanem sietünk kell a nehézkes hivatalos apparatust megelőzve nekik pillanatszerű szükségükben gyors segélyt nyújtani. Tőle származik az a gondolat is, hogy mind, akik itthon maradtunk áldozzuk e célra ékszerünket, gyűrűnket, — esetleg még jegygyűrűnket is — arany s ezüst tárgyainkat s ezek helyett viseljük a cserében kapott »Pro patria, 1914« felirattal ellátott vasgyűrűt. Saját palotájában rendezett be helyiséget az adományozott ékszerek, — s esetleges készpénz — átvételére s a vasgyűrűk kiosztására s fővárosunk előkelő hölgyeinek lelkes gárdája csoportosult körülötte az emberbaráti munka elvégzésére.

A királyi hercegnő által kedvezményezett mozgalom lelkesen karolták fel a körülötte csoportosuló buzgó hölgyek és férfiak, közöttük vármegyénk főispánja, Gr. Ráday Gedeon is s a mozgalmat országossá tették s csak így lehetett elérni, hogy az adományozott ékszerek beváltásából s a készpénzen is befolyt összeg már a múlt hét közepén meghaladta a félszázézer koronát.

Vármegyénk főispánja ösmeri városunk közönségének áldozatkészségét s tudta, hogy habár az már eddig is egyrészt a helybeli hadba vonultak itthon maradt családjaik segélyezésével, másrészt a Vöröskereszt alapjára való gyűjtéssel s az itt levő sebesültek ápolásával és ellátásával, sokszorosan igénybe van véve: bizonyára nem fog elzárkózni ez elől a nemes cél elől sem, mert tudja, hogy most mikor fiaink, testvéreink a harcmezőn emberfeletti erőt fejtenek ki a küzdelemben, hazánk védelmében, nekünk itthon maradtaknak is meg kell magunkat erőltetni az áldozatkészségben s a jótékony célra szánt fillérek nemcsak feleslegeinket kell adni, hanem ha kell, önmagunkat kell megvonunk. És, hogy főispánunk nem csalódott bennünk, mutatja a már eddig is elért szép eredmény.

Főispánunk Kiss Jánosné urasszonyt kérte fel városunkban az Augustza-Gyorssegély-alapra című adományok gyűjtésével s a vasgyűrűk kiosztásával.

Az eredmény már eddig is öröndetes s a hetenként közzétett kimutatások igen jelentős adományokról számolnak be.

Az *Aranyat-vasért* céljára újabb adakoztat *Sándor István* urasszony által: Fekete Margit ezüst kanál, Fekete Ida arany karék, Fekete Dezső arany lánc, Liszka Béla arany kereszt, Liszka Jenő arany szuszu és függő, N. N. karék és ezüst kanál, Sándor Miklós 3 K, Gál József 3 K, Hollósy János ezüst karék és 2 K, Sándor Pista régi pénz és ezüst gyűrű, Sándor Erzsé és Jolán karékek és apróságok Balog Jánosék 12 K, Pataky Zoltánné 3 K, Kerekes Sándor 3 K, Szappanos Károlyné 3 K, özv. Szabó Lászlóné 3 K, N. N. 3 K, Dékány György 5 arany gyűrű, Spiller Dávidné 1 arany gyűrű, Keresztes Ilona 3 K, Rácz József és neje 6 K, dr. Tassy Józsefné ezüst gombok, sarkantyú, arany kereszt és lánc, özv. Szabó Gergelyné ezüst gombok, Stoy Antal régi érmék és arany medaillon.

Bármily csekély arany vagy ezüst tárgyat, vagy készpénz adományt elfogadnak s viszonzásul átadják az emlék vasgyűrűt. A szegény cseléd leány vékonyka arany karikája, kicsiny függője vagy pár koronája épen olyan kedvesen fogadott adomány, mint a bőkezű adakozó száz koronái. Fül-tanui voltunk, mikor a kis cseléd leány, akinek havi bére tíz korona, négy koronát ajánlott fel a vasgyűrűért s mikor urnője sokalta, azt mondta: »Hiszen jobb helyre nem tehetném.« Igaza volt, mi sem tehetjük jobb helyre adományainkat, tehát akik még eddig nem tettük, siessünk vasgyűrűvel ékesíteni ujjunkat.

Mit eszünk a télen?

A háborus élelmezés kérdése.

Ráműtattunk már arra, hogy a háborus idők egyre fokozzák a drágaságot a szegedi piacon. Nem jobbakk azonban a viszonyok az országos piacon se, a mi várható is volt. Ellenben váratlan az a téllenség, amivel a kormány az eljövendő sanyaru idők elé néz, ahelyett, hogy követné Németország példáját a gabona- és élelmiszervámok felüggesztésében.

Mert Németország elérte azt, hogy gabonáirai most jóval alacsonyabbak, mint a monarchia árai. A buza ára például most 100 kilogrammonként:

Budapest	K 33-60-tól	34-80-ig
Prágában	K 32-00-tól	34-00-ig
Berlinben	K 27-74-től	28-26-ig
Breslauban	K	25-84
Newyorkban	K	22-60
Chicagóban	K	18-68

Látjuk ebből, hogy Németországban a buza ára mázsánként körülbelül 6 koronával olcsóbb, mint nálunk. Ebben bizonyára része van a gabonavámok felüggesztésének is, ami lehetővé teszi, hogy Daniából, valamint a semleges Hollandián át idegen államokból, főleg Amerikából gabona érkezék Németországba. Hasonló az áralakulás a rozsnál is. Igazán nem értjük, miért késlekedik a mi kormányunk hasonló rendszabállyal? Hiszen, ha Németország a gabona átvitelét úgy megengedi, mint a mi kormányunk a báb kivételét, úgy a gabona ára nálunk egy csapásra 6 koronával esne és visszasüllyedne a 28 koronás árra, arra az árra, amely a háboru előtt érvényben volt, amikor már nyilvánvaló volt, hogy az ideai gabonatermésnek mi az eredménye.

Még furcsább a gabona áralakulásához az a nagyon szokatlan eset, hogy Budapesten a magyar buzatermő vidék közép-pontjában a buza ára magasabb, mint Ausztriában, Bécsben vagy Prágában. Ezt az áralakulást a termés jó vagy rossz voltából aligha lehet megmagyarázni. Nyilván nem csalódunk, ha ezt a többletet a gabonával üzőt spekuláció eredményének tulajdonítjuk. Hogy ez a spekuláció miért képes Magyarországon magasabbra fölhajtani a gabonárat, mint Ausztriában, ezt is könnyű belátni: Magyarországon az eladó gabonának egy igen nagy része gazdag nagybirtokosok kezében van, akik a meglévő készletek visszatartása által az áremelkedést egyszerűen kierőszakolják. A Magyarország és Ausztria közötti főnálló árkülönbségnek más oka aligha lehet. Ily körülmények között ismét aktuális úgy a gabonavámok fölfüggesztése, mint a gabonára hatósági megszállása. Igazán nem méltányos, hogy most, amidőn az ország számára súlyosan nehezedik az idők járása, a földbirtokosok a rendesnél nagyobb profitot szerezzenek...

Az ország élelmezésében egyelőre semmiféle nagyobb hiánnyag sem mutatkozik. Némely élelmiszer ugyan megdrágult, de ennek nagyrészt a spekuláció az oka. A liszt drágaságát részben a gabona drágasága, részben a kartellbe álló malmok profitéhsége idézte elő. A cukorkartell is minden alap nélkül szófolta föl az árakat. Ellenben a hús, burgonya, főzelék árai ugyan magasabbak, mint rendszeren, de türhetőek. Különösen paradicsom, uborka, gyümölcs-féle kapható nagymennyiségben és olcsó áron. Ajánlatos volna tehát mindenki számára, aki csak teheti, hogy most bőségesen és olcsó árban kapható főzelék és gyümölcs-félékből tölje rakjon el. Ha az ilyesmi nem is alkalmas egyedül táplálékul, mindenesetre fontos segítséget jelent; a lekvárrá főzött gyümölcs nagy cukortartalma folytán igen becses tápanyag; hasonlóan a sokféle, különösen a hüvelyes vetemények fehérjetermése a hússal vetekedik. A romlandó gyümölcs és főzelékfélék gondos elkészítése és elrakása télire nemcsak az egyes háztartásra nézve jelent téli könnyebbésséget, de közzgazdasági szempontból is valódi takarékoságot jelent. Amennyire helytelen közzgazdasági szempontból a pénz meddő fölhalmozásával folytatott takarékoskodás, any-

nyira helytelen, ha tehető emberek úgy takarékoskodnak, hogy nem vásárolnak iparcikkeket, annyira helyes, ha mindenki oly módon takarékoskodik, hogy romlandó élelmiszereket, amelyeket most fogyasztani nem lehet, megőrzi a későbbi fogyasztás számára.

NAPI HIREK.

Telefon 141

Szerkesztőség és Kiadóhivatal I. k. Arany János-utca 8.

Naptár: 1914. év, szept. hó 26., szombat. — Róm. kath.: Cziprián vt. — Protestáns: Jusztina. — Görög-orosz: 1914. év, szeptember hó 13., Föld, templom av. — Izraelita: 5675 év, Thisir 6., S., Vajelekh. — Napkelte 5 óra 52 perc. — Napnyugta 5 óra 50 perc. — Naphossza 11 óra 58 perc. — Holdkelte 2 óra 22 perc, délután. — Holdnyugta 9 óra 49 perc, este. — Első negyed 26-án 1 óra 3 perc, délután.

Időjárás: A központi meteorologiai intézet Kecskemétre érkezett jelentése szerint a következő idő várható: Hűvös, délen és keleten elvélve csapadék.

Sebesültek halála.

Felkértek bennünket a következő sokrok közlésére:

Alulírottak, kik a déli harcztérről érkezve, ápolás céljából a kecskeméti árvaházban létesített Vöröskereszt kórházban nyertünk elhelyezést, kedves köteleseket velünk teljesíteni, hogy midőn öt nappal itt tartózkodásunk után házikezelésre bocsájtattunk és a kórházat elhagyjuk, az említett kórház élén álló Dr. Horváth Mihály ezredorvos urnak és az intézet igazgatójának: Faragó Béla úrnak ez uton is leghálásabb köszönetünket fejezzük ki azon gondos és figyelmes ápolásért, melyben részünk volt.

Reméljük, hogy egészségünk rövid idő múlva helyreáll és ha ismét hadba vonulunk, erőnk és lelkesedésünk nem kis mértékben fogja acélozni azon kegyes jóindulat, amelyben nemcsak fentnevezett urak, hanem Kecskemét polgársága részéről is részesedni szerencsénk volt. Murai Sándor népfőlk. hadnagy, Dr. Molnár Imre népfőlk. hadnagy, Tomp György Frigyes tartalékos hadnagy, Haas Ödön tartalékos hadapród jelölt.

— **A rendőrség államsegélye.** A kir belügyminiszter a rendőrség államsegélyének felhasználására vonatkozó közgyűlési határozatot, mely a felhasználás tervezetét magában foglalta, jóváhagyta.

— **A magyar nőkhöz!** Mióta a hadsegélyező-hivatal felhívása megjelent, sok ezer szorgalmas női kéz fáradozik az egész országban azoknak a ruhaneműeknek az elkészítésén, amelyekre szükségük van a hadbavonultaknak. A főispán mai nap a hősapkák és egyéb téli ruhaneműek készítése előírását utbaigazítás végett megküldötte a polgármesteri hivatalnak, mely azt a Kath. és Prot. Leányegyesületnek szétosztotta. Azt hisszük, a kecskeméti honleánok sem maradnak el az ország többi nőitől és mint mindenben e tekintetben is hazafias példát mutatnak.

— **Sürgős kérelem.** Nagyon kérjük mindazokat a hölgyeket, kik a Protestáns Egyesületből pamutot vettek ki, hogy abból a katonáknak kössenek, sziveskedjenek azt a lehető legrövidebb idő alatt elkészíteni és a kész munkákat az Egyesületbe visszaadni.

— **Meleg ruha a harcosoknak.** Lapunk szerkesztőségéhez Spieler Adolfné 12 haskőtűt, 12 pár kaptát és 12 pár érmelegítőt küldött katonáink számára. Az értékes és nemes szivre valló adományt hálás köszönettel nyugtazzuk. Szabó József, a Hazai Ált. Biztosító titkára pedig több pár érmelegítőt küldött, hogy illetékes helyre juttassuk. Köszönet a nemesszívű adakozónak.

Anyakönyvi kivonat.

Szeptember 25.

Születések: Kanyó Rozália rk., Faragó Ferenc rk., Faragó Ilona rk., Babucz Gábor gk., Szelei Anna rk., Kellermann Sándor izr., Nagy Terézia rk.

Galázások: Csorba József rk. 54 éves, Ferenczi Ilona rk. 21 napos, Szabó István rk. 10 éves, Köröndi József rk. 6 éves, id. Pataki József rk. 82 éves, H. Kovács Mária rk. 17 éves, Csujok Rozália rk. 3 hónapos özvr Nagy Józsefné Kovács Erzsébet ref. 70 éves, Bodor Dánielné Héjjas Juliánna ref. 59 éves.

Olcsó lakás.

Két szoba mellékhelyiségekkel a Szeszgyár mellett kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Nyirády László kereskedő. 10613

Kiadó lakás.

A polgári leányiskola mellett, Mezei-utca 5. számú házban egy 4 szobás lakás üvegfolysóval és mellékhelyiségekkel ellátva, villanyvilágítással, folyó évi november 1-ére kiadó, esetleg azonnal is elfoglalható. Értekezhetni ugyanott. 10621

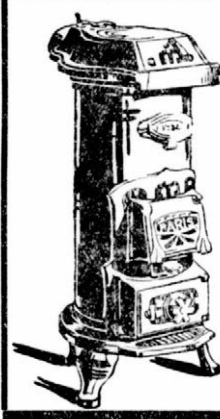
320 csomó árpanak szalmája és polyvája olcsón eladó Molnár József városi kórházgondnoknál. 10668

Kiadó lakás.

Nagykőrösi-utca 25-ik számú házamnál 3 szobás emeleti lakás mellékhelyiségekkel folyó év november hó 1-től, esetleg azonnal is kiadó és elfoglalható. Értekezhetni az üvegkereskedésben. — Ugyanott 270 hektó 1913. évi rizling bor eladó. Réthey Ferencz. 10672

BOGOVICS JÓZSEF

gyorsmelegítő-, eserépkályha- és takaréktűzhelykészítő Kecskeméten, IV., Kaszap-utca 12. Saját ház.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Koch Jenő budapesti vaskályhagyáros úrtól a helybeli képviselőtet

megkaptam. - Raktáron tartok eredeti Meidinger és folyton égő kályhákat minden színben és nagyságban, jutányos áron. Meidinger kályharészek.

folyton égő kályha cham. betétek kaphatók. Horgonyozott Fortuna kémményföldöt, ami minden kémményt megjavít a füst visszaverésétől, olcsón kaphatók. - Szives pártfogást kérve, tisztelettel

Bogovics József

Eladó mintegy 200 mmázs

kézszel szedett téli alma. — Többféle nemes fajokból összeállítva. Az érdeklődők bővebb adatokért forduljanak **Nagykőrösön Tarnóczy Lajoshoz,** 10677 VI. kerület, Kecskeméti-utca 201. szám alá.

Kiadó korcsma.

Kaszap-utca 1. sz. alatti korcsma-helyiség november 1-ére haszonbérbe kiadó. Értekezhetni Plathly-utca 4. sz. Kocsis Pál tulajdonossal. Ugyanott 250 hektó jömnősebb karkarka és zöld szilváni bor kisebb-nagyobb mennyiségben van eladó.

Magántanulók előkészítését az elemi-, polgári- és tanítóképző bármely osztályára elvállal Jobbágy Olga okleveles tanítónő. Gyenes-tétér, Hanusz-féle ház. 10679

Szakácsnő október 1-ére kerestetik az Állami Gyermekmenhelybe.